

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izve nši nedelje in praznike.
Inzerati: do 30 petih vrst á 2 D, do 100 vrst á 2 D 50 p, večji inzerati
petih vrst á 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej.
Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopolni sprejema te oddaje in zašlostno frankovano.
Rokopisov se ne vrača.

Poslanica številka:
v Jugoslaviji od 4—5 str. po D. 1'50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—5 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
12 mesecev	6 mesecev	Din 210—	po pošti	Din 210—	Din 360—
6	3	120—	120—	180—	180—
3	1	60—	60—	90—	90—
1		20—	20—	30—	30—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Pogodba češkoslovaške s Francijo.

Praga, 5. jan.

O pogodbi Češkoslovaške s Francijo, za katero so temelji dogovorjeni in bo njen tekst koncem tekočega meseca določen, so se razvila, očitno vsled nezadostnih informacij, bistveno napačna mnenja. To je sporazum, ki je v korist ne samo Češkoslovaški, marveč vsem državam, ki so z njo v Mali antanti. Ta se še ojači, oprta na veselo, ki je dosegla odločujočo pozicijo v celi polovici Evrope. Pogodba obsega konkretne in splošne dele. Njeno lice je povsem mirovno, konservativno in defenzivno. Ni torej res, da je naperjena proti Nemčiji; sploh ni naperjena proti komur. Pač pa je obramba proti vsakemu, kdor bi hotel rušiti z mirovnimi pogodbami doseženo stanje, kolikor se tičejo naše republike. Dr. Beneš ni imel sicer mandata razpravljati imenom zavznikov v Mali antanti, ali dejansko je delal tudi zanje, kar se bo gotovo obrazilo na beogradskih konferencah.

Ne zliga se tudi z resnico trditve, kakor da bi bil namen Francije in Češkoslovaške kar naravnost priznati sovjetski ruski režim. Dejansko so bili postavljeni amo predpogoji za priznanje, in razumljivo je, da bodo ti predpogoji pravnega in gospodarskega značaja ter da jih mora Rusija izpolniti. Kar se tiče Poljske, je njen vstop v Malo antanto nemogoč, dokler ima svoj lastni dogovor s sovjetskimi Rusiji, katerega ne more sprejeti ne naša država in tudi ne jugoslovenska, ter ga je Poljska sklenila na lastno odgovornost.

Na beogradskih konferencah pride do važnih sklepov, ki so s to pogodbo v zvezi, ki pa bodo merodajni tudi pri reševanju vseevropskih problemov. Pogodba s Francijo je izhodišče, s katerega vzrastejo posledice tudi za Nemčijo, Anglijo in Rusijo. Vsi spori celega kontinenta in bodoče formacije ter skupine pridejo v pretres. Glede spora o Javorini se lahko reče, da je dotična razsodba definitivna in da se mednarodni forum ne bo bavil z njo. Dodatno še omenjamo, da je bila nastala v poslednjem štadiju te zadeve kriza, katero pa se je posrečilo dr. Beneš odstraniti.

Iz vsega, kar je tu navedeno, se razvidi, da vodi češkoslovaško - francoska pogodba k miru, k obrambi političnega reda, k pomnožitvi gospodarskih stikov in da torej ni nikakega vzroka, da bi se razburjali zaradi nje v Rimu, v Londonu ali v Varšavi. Ako je Anglija nemilo zadržeta, je to njena lastna krivda in posledica njene omahovitosti, meglene in nerazsodne politike. Z napetostjo se pričakuje, ali angleška politika opusti še ta mesec svojo metodo, katere bi gotovo na-

dalje ne mogla več prenašati. Nemčija se je zmotila, ker se je zanašala na Anglijo, katere je v njej vzbujala nade, ali katere je prave pomoči ni hotela ponuditi, vstražajoč na tradici onelnem svojem stališču, da služi razdrapanost v Evropi in nemško-francoski spor ojačenju Anglije.

S češkoslovaške službene strani se naglašja, da se je o politični pogodbi med Češkoslovaško in Francijo govorilo v Parizu že za časa tamkašnega bivanja prezidenta Masaryka, toda šele pogovori med dr. Benešem in vodilnimi francoskimi osebnostmi so dali vsej stvari aktualnost. Dogodki zadnjih let so prepričali Francoze, da treba znanje prijateljstvo precej drugače ceniti, kakor se je to delalo svoj čas. Prišli so tudi s poskusi, iskati si prijateljev v taboru nekdanjih nasprotnikov. La Fontaine je rekel, da potrebujemo večkrat koga, ki je manjši nego mi sami. Protektorski ton je v francoski javnosti potihnil in glede na češkoslovaško - francosko pogodbo razume francoska javnost, da po dogovoru tudi nekaj prejema in ne samo daje.

Kuriozna kombinacija

Te dni je brzoiav prinesel vest, da je Vatikan na poti k priznanju sovjetske vlade v Rusiji. Če bi človek ne verjel, da je v prosvitljenem XX. veku mogoče vse, bi se mu zdelo ta vest absurdna izmišljinca. Priznanje sovjetrov od strani Vatikana bi bilo ne samo zgodovinski paradoks, nego tudi dokaz absolutne kapitulacije pred ljudmi, ki jih je isti Vatikan še nedavno proglašal za največje propalice in sovražnike krščanstva. Toda kaj se vse ne pripeti na svetu, in tako je tudi mogoče, da se je rimski papež v svojem prvotnem naziranju zmotil in hoče sedaj to zmoto popraviti. Cilj posvečene sredstva, Tudi Vatikana je dobro znano, kaj se godi s krščanstvom v današnji Rusiji, in nevarnost, ki preti krščanstvu od boljševiškega pokreta, je tako velika, da bi res ne bilo odveč zahtevati svoje prepričanje in vzljubiti vsaj na jeziku svoje sovražnike. Morda bi se pa moskovski krvniki nekoliko unesli in prenehali prazniti cerkve, oskranjevati svetinje in preganяти duhovščino, morda bi učinkovala primerna prijateljska nota iz Vatikana na te divjake, da bi ne ležli z reformami na cerkveno polje in ne brskali po kartah, ki so bile do sedaj monopol krščanstva. Kdo ve, če bi ne bilo bolje pogladiti Ljenu po pleši in mu poslati ekspresno tristo dni odpustkov, kakor pa čakati, kdaj bo krščanstvu v Rusiji popolnoma izbil iz rok posvetno oblast? Vatikan ima bogato prakso in gotovo ne bo zamudil ugodne prilike, da reši svoj prestiž, če je ta

Konstatirati se mora posebej, da je ta pogodba povsem drugega tipa nego vsi dosedani politični sporazumi. Povsod se podčrtava, da ta pogodba ne obsega vojaških klavzul, marveč edino le dogovor o določenih skupnih političnih smernicah, izvirajočih iz soglasnega upoštevanja načelnih vprašanj današnje Evrope. Ves pakt je prirejen v taki obliki, da bi mogel lahko brez vsake izpremembe biti okvir splošnega garancijskega pakta, katerega glavna načela so bila sprejeta na poslednjem zasedanju Društva narodov. Demokratičnost te pogodbe tiči v tem, da bo javna, in dalje v tem, da bo defenzivna in določena le za obrambo miru, končno še v tem, da ne poide preko kompetence zakonodajnega zbora, tako da bo predložena v zadnje besedo zastopnikom ljudstva. Nekateri naglašajo, da bi moglo češkoslovaško-francosko politično prijateljstvo vplivati na ureditev francoskih stikov z Rusijo. Reče se lahko, da bi moglo biti v prvi dobi posredovatelj v tej stvari. V kratkem poskusijo ljudje dobre volje v Parizu in v Moskvi navezati znova niti, katere je pretrgala boljševiška revolucija.

rešitev sploh še mogoča. Vendar pa je kombinacija nad vse kuriozna. Evropska javnost morda še pomni, kako so ruski komunisti pred leti sodili v Moskvi rimskega papeža. Ta znameniti proces se je vršil kmalu potem, ko je začela sovjetska vlada pobirati cerkvene dragocenosti in zapirati starokoptno duhovščino. Seveda je papež sedel lepo mirno v Rimu, toda ta okolnost ni motila boljševikov, da bi ga in absentia ne spravili pred tribunal. Vsi listi in letaki so vabili moskovsko občinstvo, naj se udeleži te agitacijske komedije in ne zamudi ugodne prilike, da si ogleda fenomenalni zgodovinski dogodek — proces proti rimskemu papežu. Tribunal je bil sestavljen po vseh pravilih modernih sodišč. Kot zagovornik je fungiral sivolasi član bivšega najsvetejšega sinoda, državni pravdnik pa je bil, če se ne motimo, znameniti sovjetski jurist-samouk Krylenko, ki je zmagal tudi v predlanskem procesu proti socijal-revolucionarjem, dasi jih je zagovarjala druga svetovna kapaciteta — belgijski advokat in minister Vanderwerde. Prič je bilo seveda nebroj. Versko občestvo je poslalo svoje zastopnike, komunistična stranka in svobodnomiselna inteligenca svoje, težaki iz rudnikov in tvornic svoje in končno se je oglasilo tudi nekaj slučajno v mestu bivaajočih mužikov. Radovedno občinstvo je napolnilo sodno dvorano do zadnjega kotička. Vsa Moskva je govorila tiste dni samo o tem veleznimivem procesu.

Predaleč bi zašli, ako bi hoteli reproducirati vse podrobnosti in vsaj površno omeniti vse, kar je prišlo na dan med procesom. Tožitelj je porabil vso svojo zgovornost in revolucionarno oduševljenje, da je podal občinstvu in senatu pregledno sliko današnjega krščanstva. Ugotovil je med drugim, da je rimski papež osebno odgovoren za to, da se duhovščina bolj zanima za posvetne stvari, kakor pa za svoj poklic, da je baš med krščanskimi narodi največ mržnje in trdosrčnosti do bližnjega in da vsa nesreča človeštva izvira iz dvoživkarstva in lažimoralne božjih namestnikov na zemlji. Kot vrhovni poglavar katoliške cerkve, ki je najmočnejša verska družba, je rimski papež največ kriv, da je človeštvo duševno in telesno zasužnjeno.

Argumentov je bilo toliko in občinstvo jim je tako navdušeno pritrdjevalo, da zagovornik sploh ni prišel do veljave. Priče so večinoma izpovedale proti

in končni rezultat je bil ta, da je tribunal izrekel smrtno obsodbo na večalih. Stavljen je bil akt, ki so ga podpisali vsi člani boljševiškega sodišča, in ta dokument je shranjen sedaj v nekem moskovskem arhivu. Rimskega papeža so torej boljševiki obsodili na smrt. Ker pa je Rim daleč od Moskve in obtoženec ni reagiral na predmetni poziv, so gospodje sodniki sklenili, da počakajo z eksekucijo do izbruha svetovne socialne revolucije. Ko bo zaplapolala rdeča zastava na Kapitolu in se bo razlegala po rimskih ulicah internacionala, tedaj da postavijo pred Vatikanom večala in smrtna obsodba bo izvršena.

Vest o prizadevanju Vatikana za priznanje iste vlade, ki hrani v arhivu papeževo smrtno obsodbo, nam je obudila v spominu ta moskovski fenomen. Res, kuriozno bi bilo, če bi rimski papež segel v roke svojim samozvanim »krvnikom«.

Telefonska in brzojavna poročila

Konferenca Male antante.

Značilna izjava češkoslovaškega poslanika v Beogradu.

— Beograd, 7. jan. (Izv.) Češkoslovaški poslanik Jan Šeba je podal zastopnikom tiska daljšo izjavo o zunajpolitичnem pomenu konference držav Male antante v Beogradu. Konferenca v Beogradu je reden sestanek Male antante, ki je bil že določen v Sinaji. Na dnevnem programu konference, ki ga je določil predsednik konference dr. Ninčić, je vrsta vprašanj iz splošne evropske, osebno srednjeevropske mednarodne politike. Konferenca bo osebno obširno izprpno in načelno razpravljala o madžarskem posojilu, ki se ima končno veljavno v Londonu dovoliti. Države Male antante so na tem posojilu zelo zainteresirane in so že o njem razpravljale na sinaiski konferenci. Mala antanta ima sedaj razpravljati o garancijskih pogojih, posebno o kontroli. Delegat Male antante v Društvu narodov odpotuje po konferenci v London, da prisostvuje definitivni rešitvi madžarskega posojila.

Naravno je, da bo tokrat konferenca Male antante manifestirala soglasno in solidarno za vse cilje, ki jih zasleduje. Ta sestanek ima tudi v mednarodnem oziru izreden značaj. Kakor je videti iz programa, polaga v'ada kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev tej konferenci izredno velik in svečan pomen.

Razen političnih razprav se bodo vršile paralelno tudi konference o razdelitvi arhivov bivše avstro-ogrške monarhije. Sestanejo se strokovnjaki, ki

imajo razpravljati o razdelitvi madžarskih arhivov na države Male antante. Ministri držav Male antante bodo na tej konferenci poročali tudi o specialnih vprašanjih svojih držav.

Kolikor je znano, predložil zunanji minist. dr. Beneš konferenci načrt zvezne pogodbe med Francijo in Češkoslovaško, čeprav še ta ni podpisan. Na konferenci se bo dalje v podrobnostih razpravljalo o programu skupnega gospodarskega sodelovanja držav Male antante. Imajo se reševati gospodarski problemi, ki vežejo vse države. Ima se revidirati sedanjí gospodarski in trgovinski aranžma med Češkoslovaško in Jugoslavijo in je upati, da pride do definitivne trgovinske pogodbe med obema državama. To upanje je popolnoma utemeljeno, ker si interesi obeh držav niso nasprotni.

Glede balkanske politike lahko izjavim, da Češkoslovaška republika nima nikake posebne balkanske politike, ker na Balkanu ni direktno interesirana in gleda dogodke na Balkanu skozi prizmo Beograda.

USTANOVITEV VELIKE RADIOPOSTAJE NA DUNAJU

— Dunaj, 7. januarja. (Izv.) Kakor javljajo listi, namerava delniška družba Broad Kösting ustanoviti na Dunaju veliko radiopostajo. Ta postaja bo gotovih urah oddajala na jug razna borzna, časopisna, politična, dnevna in diplomatska poročila, dalje reprodukcije velikih političnih govorov, koncertov itd.

RAZPUST ITALIJANSKEGA PARLAMENTA.

— Rim, 6. jan. (Izv.) Parlament bo 27. tm. razpuščen. Volitve se prično 6. aprila.

Sven Elvestad:

Dama v borbi z dvema.

Nato je po peščenih poti odšla proti vili. Dolgo je poročnik skozi železne droge ob vrtni ograji zrl za njo.

Helmersen se je vrnil v svojo sobo. Bil je ves zmeden od čudnega doživljanja. Zdelo se mu je, da zre povsod pred seboj njene oči — njene velike, globoke oči z dolgimi trepalnicami.

Drugega dne se je opetovano šetal ob vili. Enkrat se mu je zdelo, da vidi od daleč njeno krilo, toda bila je tako zastrta od drevja, da je ni mogel natanko spoznati. Popoldne je šel docela slučajno mimo majhne železniške postaje.

Stal je prav pred kolodvorskim vratom, ko je prisopihal vlak iz Kopenhagna; izraz »prisopihal« je pač docela umesten za boren vlaček, ki je pripotpal po tiru.

Opazoval je pestro poletno življenje na kolodvorskem peronu, smejoče in flirtujoče, kakor kava rjave letoviščarje, blesteče pestre toalete, gledal je, kako odhajajoči mahajo s pajčolani in belimi robci ob kupejskih oknih. To čudovito živahno življenje in vrvenje ob prihodu in odhodu vlakov tvori edino spremembo v kopališčih.

Tu sredi v gneči je zazrl njo. Imela je belo krilo, ki ji je izredno pristojalo, na prsih je imela

6 cvetke, a bila je brez slamnika. Neznani gospod je izstopil iz vlaka in se ji približal.

»To je njen mož.« si je mislil Helmersen, in srce mu je tolklo z vso silo. Ni mogel videti moževega obraza, ker je imel globoko potisnjen na oči panamski slaminik.

V tem hipu je snel klobuk pred svojo ženo in jo pozdravil. Poljubila sta se. Ona se je smehljala in zdelo se je vsa srečna.

Sedaj je spoznal tega moža. To je bil vendar danski advokat Age Gade, ki mu je nekoč v Kristianiji pomagal pri nekem poslu. Nehote se je razveselil, da je tako našel dotirno točko s to rodbino.

Srečni zakonski par je zapustil kolodvor, in ko je gospa Gade opazila policijskega poročnika, je vedla moža naravnost k njemu.

Jedva pa sta napravila par korakov, je odvetnik sam spoznal tuja in mu hitel nasproti z razprtimi rokami.

Svidenje je bilo nad vse toplo.

»Dragi prijatelj,« je dejal odvetnik, »izredno me veseli, da sem vas našel. Zakaj me niste posetili v Kopenhagnu?«

Policijski poročnik je nanizal nekaj fraz, odvetnik pa je vskliknil:

»Kako lepo, da imam priliko, vas predstaviti svoji ženi!« Okrenil se je h gospe Sonji ter ji rekel nekaj pohvalnih besed o svojem norveškem prijatelju.

Poročnik je baš hotel pripomniti, da je že imel čast spoznati lepo gospo, ko ga je zadel srep pogled iz Sonjinih oči.

Pogled . . . poročnik se je stresel pri tem pogledu.

Še nikdar ni videl in srečal takšnih prosečih oči.

In zakaj je prosila?

Ni vedel tega. Toda delal se je pod vtisom nekega notranjega čustva, kakor da bi mu bila popolnoma neznana. In ona je hvaležno in s priznanjem prikimala.

In nepričakovano se je odvetnik okrenil, kakor da bi se bil mahoma nečesa domislil. Naenkrat je postal resen, se obrnil k svoji ženi in ji dejal:

»Ali veš, Sonja, mož z vrezkom v ušesu je pobegnil iz Kijeva.«

Ona je postala mahoma bleda kakor smrt.

V. POGLAVJE.

Beleške.

Ko je policijski poročnik videl proseče oči gospe Sonje in opazil, kako je lice obliha mahoma lahka blestod liki mrzel dah vetra, se je mahoma zavedel, da mora imeti gospa Sonja na srcu veliko tajnost, ki jo hoče prikriti svojemu možu.

Ni mogel tajiti, da bi ga to razkritje v gotovem oziru ne veselilo. Ako je ona imela kakšno tajnost,

ki jo ni smel vedeti njen mož, potem je bil on neka-ko njen soznalec in s tem je bilo med njima ustvarjeno neka-ko zaupno razmerje. To bi mu morda dalo povod, da bi se z njo češče sestal. Lahko bi se spogledovala in te poglede bi razumela samo onadva sama — to bi bili očarujoči izgledi za vsakega zaljubljenca.

Sicer pa je bil znameniti odvetnik zelo vesel, da se je srečal s svojim norveškim prijateljem. Tako rad bi se izkazal, tako je zadrževal, hvaležnega za uslužnosti v Kristianiji, in zato ga je povabil, naj ga zvečer poseti. Policijski poročnik je njegovo povabilo prav rad sprejel, opazil pa je pri tem z razočaranjem, kako je odsevala nekaka nevolja z lepega obraza gospe Sonje. Razgovarjajoč se so prišli do vrtnih vrat k vili; poročnik je pričakoval, da ga bosta takoj povabila v vilo, ker se je že jelo mračiti. Namesto tega pa mu je gospa ljubezno ponudila roko in tiho pripomnila:

»Pričakujemo Vas torej danes zvečer ob 9. In veselimo se, Vas pozdraviti pri nas doma.«

Zdelo se je, kakor da bi bil odvetnik presenečen zaradi brzega slovesa; segel mu je v desnico in rekel:

»Zdravstvujte, pa na svidenje!«

Helmersen je odšel nekoliko razočaran, vendar pa srečen domov.

Odgovor naše vlade na angleško noto.

— Beograd, 7. jan. (Izv.) Zunanji ministri dr. Nišić je imel včeraj daljšo konferenco z ministrskimi predstojniki. Po končanju vseh odgovorov, ki ga ima izročiti naša vlada na angleško noto glede francoskega 300 milijonskega posojila. Naša vlada se danes izroči angleškemu poslaniku verbalno noto, v kateri bo pojasnila pravni dejanski položaj in kakšne garancije so dane za to posojilo. V diplomatičnih krogih komentirajo korak angleške vlade v Beogradu na ta način, da je Anglija to storila, ker naša država ne naroča ničesar v Angliji. Angleži bi radi dobili velika naročila iz enostavnega razloga, da bi kolikor toliko omejili krizo delavske brezposelnosti.

Volitve v francoski senat.

Poincaré zopet izvoljen.
— Pariz, 6. januarja (Izv.) Pri današnjih zakonodajnih volitvah v senat so stranke ohranile svoje posredno stanje. Ministrski predstojnik Poincaré je bil s 794 glasovi od 810 oddanih glasov ponovno izvoljen.
— Pariz, 6. jan. (Wolf) Pri današnjih zakonodajnih volitvah je bilo voliti 116 senatorjev. Rezultat je tale: konservativci in liberalci 19, republikanci 15, levi republikanci 24, neodvisni radikalni 8, radikalni in radikalni socialisti 47, socialistični republikanci 3. Pri prvem volilnem aktu je bilo izvoljenih 82 senatorjev. Med izvoljenimi senatorji se nahajajo Gaudin, de Vienne, Hammet, Perard in Lebrun. Ožje volitve so potrebne za štiri socialiste. V ožji volitvi se tudi nahaja komunist Cachin.
— Pariz, 6. januarja. (Havas.) Dosele so znani ti-le rezultati: republikanci so priborili 1 sedež, 2 izgubili, levičarji - republikanci - 1, 2 dobili, neodvisni - 4, 1, 2, radikalni in radikalni socialisti - 4, 3, 3, socialisti - 4, 3, 3, socialistični republikanci dobili 2, ravnotako socialisti.
— Pariz, 6. januarja. (Izv.) Pri tretjem volilnem skritulju je bilo 9 senatorjev ponovno in 12 novov izvoljenih. Republikanski socialisti so napredovali, konservativci nazadovali.

Voditelji češkoslovaške demokracije proti priznanju sovjetske Rusije.

— Praga, 6. januarja (Izv.) Z ozirom na sestanek držav Male antante v Beogradu, na katerem se ima obravnavati tudi vprašanje sovjetske Rusije, je objavil voditelj češkoslovaške narodne demokratske stranke dr. Kramář uvodni članek pod naslovom: »Pred sestankom ministrov Male antante.«
Dr. Kramář naglašuje v tem članku, da bi priznanje sovjetske Rusije od strani Male antante pomenjalo resno pogibelj za vse Slovanstvo. Naravnost absurdno bi bilo misliti na to, da bi mogla »srbska« kraljevska vlada razpravljati in govoriti o priznanju sovjetrov. Komunistična Rusija nikakor ne predstavlja nacionalne Rusije in je neprijeteljsko razpoložena napram Slovanstvu. Katastrofa bi tudi bila, če bi Francija sledila primeru Male antante in priznala sovjetsko Rusijo. Francija bi se pri tem koraku odtujila nacionalni Rusiji in bodo pozneje ruski nacionalisti gledali brez vsakega interesa na dogodke v Srednji Evropi, če bi Nemčija okrepljena in ojačena začela organizirati drugo fronto proti Franciji, da se tako odškoduje za svoje ponižanje. Dr. Kramář drugače v svojem članku zagovarja zvezo med Francijo in Male antanto iz razlogov, da se ustvari slovanski blok, ki ma voditi pravo slovansko politiko.

Belgarka in zakon o zaščiti države.

— Sofija, 6. jan. (BTA.) Na današnji seji je narodno sobranje sprejelo v tretjem čitanju zakon o zaščiti države. Po tem zakonu so prepovedane vse organizacije, ki zasledujejo cilje spremembe državne oblike in propagirajo take slične ideje. Ustanovitelj in člani takih organizacij se imajo kaznovati s kaznjico do 15 let prisilnega dela oz. z globo do 1 milijona levov. Za gotove delikte proti državi je določena tudi smrtna kazen. Narodno sobranje je v drugem čitanju sprejelo tudi zakon o amnestiji vseh onih, ki so bili radi izgredivov v juniju in septembru 1923. od bivše vlade obsojeni.

Vesti iz Italije.

Volitve 6. aprila? — Pogodba z Rusijo.
— Rim, 6. jan. (Izv.) Agencija »Stefani« je naznanila, da je Mussolini že napravil svoje nepreklicne sklepe glede politične situacije, ki se oblikuje tekom januarja. »Tribuna« izvalja nato, da so volitve že določene in se izvršijo, kakor veli statut. Po novem volilnem zakonu se mora razpustiti zbornice razglasiti 30 dni pred volitvami. Tako se objavi razpust zbornice najbrž do 27. t. m. in volitve bodo razpisane na dan 6. aprila.
— Rim, 6. jan. (Izv.) Pogajanja med Italijo in Rusijo za trgovsko pogodbo potekajo ugodno in se skoro končajo. Mussolini je sprejel ruskega delegata Jordanskega in Jansona in imel z njima dolga pogovora. Izložene so že vse težkoče in besedilo pogodbe bo kmalu gotovo.

Obisk predsednika Milleranda v Pragi.

— Praga, 6. januarja (Izv.) Po partijskih informacijah javljajo tisti: Na podlagi londonskih poročil o potovanju predsednika Milleranda na Češkoslovaško zatrjujejo, da ima predsednik francoske republike namen, ugoditi vabilu predsednika Masaryka, ki ga je izrekel povodom svojega bivanja v Parizu. Dan obiska se ni določil. Millerand bo želi predsednika Masaryka čimprej mogoče ugostiti. Ta obisk se je že pričakoval v novembru prejšnjega leta in je sedaj preložen na spomlad v mesecu maju. Obisk ima obenem biti najzanimivejša in najpomembnejša manifestacija in svečanost, kakršnih Praga še ni doživel.

Kakor nekateri listi pripominjajo namerava predsednik Millerand obiskati tudi Beograd in Bukarešto.

KONEC KOVINARSKÉ STAVKE V NEMČIJ.

— Berlin, 6. jan. (K.) Med zvezo zastopnikov kovinarske industrije in zastopnikov kovinarskih organizacij je prišlo do sporazuma. Delavci prično z delom v ponedeljek ali torek.

PRELOM MED RUSIJO IN FRANCIJO.

— Pariz, 6. januarja. (Izv.) Ruski delegat Skobeleff je dobil nalogo, da ves trgovinski arhiv prenese iz Pariza v London. Moskva je sklenila prekiniti s Francijo vse trgovinske zveze.

POVRATEK NEMŠKEGA ZUNANJEGA MINISTRA.

— Berlin, 6. januarja (Izv.) Zunanji minister dr. Stresemann se je povrnil danes s svojega 14 dnevnega dopusta iz Luga.

POLITIČNI POLOŽAJ NA GRŠKEM VENIZELOS PREDSEDNIK NARODNE SKUPŠČINE.

— Atene, 6. jan. (Havas) Venizelos je bil z 345 glasovi od 385 izvoljen za predsednika narodne skupščine. V skladu indispozicije je bil primoran zapustiti zbornico. Izjavil je, da smatra za neumestno, da bi se po plebiscitu odločevalo o bodočem režimu na Grškem.

Venizelos je imel daljše razgovore z voditelji strank. Nekateri listi javljajo, da prevzame Venizelos ministrsko predsedstvo in zunanje ministrstvo.

— Atene, 6. januarja. (Havas.) Tisočglava množica pred parlamentom je privedla Venizelosa, ko je prihajal v skupščino, navdušene ovacije. Ko je Venizelos prisegel, so vsi poslanci v zbornici in galeriji vzklikali: »Živel, živel!« Še pozneje so Venizelosa privedli viharne ovacije.

— Atene, 6. januarja. (Izv.) Kakor zatrjujejo listi, so se Venizelos izrazil, da se kralj nahaja samo na dopustu. Narod ima odločiti z ljudskim glasovanjem državno obliko, kakor tudi potrditi sedanje ali voliti novega kralja. Ni še gotovo, če Venizelos sprejme predsedstvo ministrskega sveta.

VELIKA EKSPLOZIJA NA MORAVSKEM.
— Brno, 6. januarja (Izv.) Včeraj v soboto ob 16. polpodne je po poročilih iz Moravske Ostrave in nastala v rovu »Anselm« pri Petrovčevih velika eksplozija. Eksploziralo je 250 kg dinamita. Pri eksploziji so bili štirje rudarji takoj mrtvi.

SESTANEK ČEŠKOSLOVAŠKEGA PARLAMENTA.

— Praga, 6. januarja. (Izv.) Narodna skupščina se sestane že meseca januarja, da prične razpravo o zakonu glede socialnega zavarovanja.

Politične vesti.

— **Politično zatišje je zavladalo v Beogradu** radi pravoslavnih božičnih praznikov, kljub temu, da prispi jutri že semkaj zastopniki Male antante. Tako po božičnih praznikih napovedujejo v političnih krogih velevažne politične dogodke. Ima se predvsem izvršiti rekonstrukcija kabineta. Baje stojijo radikalni zopet v pogajanja s slovenskimi klerikalci. Ako bi ta pogajanja ne rodila uspeha, namerava Pašić, tako se trdi, poskusiti sporazum z demokrati, ali vsaj s Pribeževićem krilom demokratske stranke.

— **Koncil pravoslavne cerkve** se vrši, kakor smo že svoječasno poročali, letos spomladi v Nišu. Koncil prirede v proslavo 1600 letnice prvega ekumenskega koncila v Niceji. Koncil se udeležijo vsi pravoslavni vladiki s celega sveta, torej tudi pravoslavni škofje z Japonske, Kitajske, Amerike in Avstralije.

— **Ukinitum dalmatinskih sodnikov.** Sodniki v Splitu so imeli zborovanje, na katerem so pretresali svoj položaj, kateri je ustvaril take ekonomske nepravilnosti, ki naravnost ubijajo ponos in nekdanje pojmovanje vzvišenosti sodniškega poklica. Razprava je bila zelo resna, padale so ostre pa upravičene besede, naglašalo se je, da se sodniki ne pretvorijo v ono, kar nikdar niso bili ne po svoji vzgoji, ne po svoji vesti in po izvrševanju sodniške dolžnosti. Ni kompromisa med pravico in materialnimi interesi. Ali živeti treba. Brez kruha je to nemogoče. Sodniki ostajajo pri svojem ponosu in svojem poštenju, razmere pa so take, da so sklenili nastopiti: Do 15. februarja se jim ima oddeliti pristojna denarna pomoč, bodaj v tej ali

oni obliki in na račun tega, kar jim gre po zakonu, do 1. marca pa se ima izvesti in zakoniti sodniška pragmatika. Za morebitne nadaljnje korake v svrhu svojega materialnega in moralnega spasa so odločili primerna sredstva. Po skupščini so posetili predsednika višjega deželnega sodišča, mu naznanili svoje sklepe in ga prosili, da jih predloži pristojnim faktorjem. S sklepi se strinjajo vsi dalmatinski sodniki in vsa dežela jim želi polnega uspeha.

— **Angleški komentar.** Tednik »Near East« od 20. decembra komentira nedavno govoro našega zunanjega ministra dr. Nišića v narodni skupščini in prestolni govor bolgarskega kralja Borisa v narodnem sobranju ter piše med drugim: Srbi so militarističen narod in njihova vlada se prav nič ne prizadeva, da bi prikrila ta fakt. Tudi zunanji minister SHS je v svojem govoru omenil glede Grške, da je treba v tej sosedni državi čim prej ustanoviti red in zakonitost. O Bolgariji pa je dejal, da Jugoslavija ne glede na mnogo podpisanih konvencij ne bo zaupala njeni iskrenosti, dokler prihajajo komitaške čete iz Bolgarije na jugoslovensko ozemlje. V angleško-francoskem reparacijskem negotorju je zavzela jugoslovenska vlada odločno frankofilsko stališče. Že pred to izjavo je bilo znano, da je sedanja vlada v Beogradu definitivno opredelila tečaj Jugoslavije po političnem nebu kot francoski sateit. Ta sklep potrjuje tudi 300 milijonsko posojilo, ki so ga dali Francozi Jugoslaviji. Ni utemeljena trditev jugoslovenskega zunanjega ministra, da ekonomski in diplomatični vpliv Jugoslavije rase vsako leto in da je samo še vprašanje časa, kdaj bo država lahko uživala tudi ugled in zaupanje pri vseh evropskih narodih. Bolgarska vlada ne priznava obdolžitve glede komitaških vpadov na srbsko ozemlje in zahteva, naj se to pereče vprašanje prepusti nepristranski mednarodni komisiji, ker pa je beogradska vlada predlog glede objektivne ankete odklonila, si mora Evropa sama ustvariti mnenje o tem, katera obeh vlad stoji na pravem stališču in koga zadene očitek hujkanja in izpodkopavanja evropskega miru. — (Angleži že vedo, zakaj so v zadnjem času tako spremenili svoje naziranje o naši zunanji politiki. Nezačuden so radi našega prijatelja s Francijo. Sicer pa so bili nam nenaklonjeni že za časa koroškega plebiscita.)

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.
Ponedeljek 7. jan.: Mogočni prstan Red A
Torek 8. jan.: Zaprt.
Sreda 9. jan.: Smrt majke Jugovića; vojaška predstava.

OPERA.

Začetek ob 8. uri zvečer.
Ponedeljek 7. jan.: Zaprt.
Torek 8. jan.: Psojanci Red C
Sreda 9. jan.: Suzanina tajnost, Mozart in Salieri, Gianni schicci Red B

NAŠ OPEPNI REPERTOIR.

(Konec.)

Ako stvarimo stalni repertoar, potem vprizorimo na leto večje število del. Ako jih pri ponovitvah na vse abonmaje, moremo kvečjem 20, dalo bi se tako jih vprizoriti vsaj 30. Če ne več, — in s tem bi pridobili na različnosti, a tudi se izognili temu, da bi bile kedaj predstave prav slabobiskovane, kar se zdaj žalibog večkrat primeri, kajti poleg abonentov moramo računati tudi na priložnostne obiskovalce, ki bi se bili zanimali in bolj podvžali za predstave.

Že prele sem omenil, da bi bilo netzghibno potrebno za vsakega ljubitelja glesne in za vsakega muzikalno izobraženega največjega pomena, da se vprizori in vzdrži Mozart in Wagner, — Mozartov »Don Juan« je že v Sloveniji vrlu uspeval. Naš izvrstni in preljubljeni basist G. Betetto je o priliki svojega jubileja povedal, da mu je vloga Sarastro v »Čarobni pričaiki« jedna najljubših — gotovo žele vsi nalezgali spomniti čuti ga v nli na našem odru. Na Dunaju sem čul večkrat v nli slavnega Heča, ki je bil tudi obče priznani najljubši Kecal v »Prandni nevesti« (ter sem ga mnogokrat čul v operi na Dunaju, kakor prele prvič v Pragi) Betetto Kecal nikakor niti nevsli, niti leralski, ne zastaja za slavim češkim mojstrom, čezar vloga je (no prezgodnji smrti Hečovi) bila na dunajski dvorni operi poverjena mlademu slovenskemu pevci Betetto — jasen dokaz kako so iznalezali in cenili nlezovo umetnost.

Letos se nam za Smetanovo ljubili oblihuja nlezov »Poluha«. Vsekako je želeli, da se ob tej priliki še se že ne more prineati popolnega ciklusa nlezovih del — vsvnelmejo v repertoar (in sicer tudi za abonmaje, na gori naveden način) tudi vnovično poleg »Prodane neveste« še »Dall-bor« in »Tajnost« ter vzdrže stalno na našem odru. Želeli bi si tudi rezirzo Dvořakove »Rusalka«. — Od Slovencev ne smemo povsem zanemariti Parme. Od Hrvatov bi morda Lisinskega »Porin« bil upoštevanja vreden.

Vsekaro pa bi bilo treba gofiti v večji meri komično opero. Pred vsem bi onozval na starejšo opero, na Francoze (Anber, Rollidier, Molliari) na Nemce (Scribning), na Italijane (Donizetti). In zopet mi prahja na misel naš mojster Betetto. Kako krashja

vloga Falstaffa v Nicolajevih »Veselih ženah Windsorskih«, jedan najljubšejših nemških komičnih oper, ki je bila tudi pri nas izredno priljubljena. Pri komičnih operah bi se uvelod enako porazdeljen ciklus, če tudi niso ravno dela enega skladatelja. Da narod teži po komični operi, da si marsikdo želi zabave v gledišču po naporih in težavah v delu in poklicu, da bi si s tem pridobili zopet večje število obiskovalcev, katere zdaj pogrešamo. Je naravno. Saj tudi »Gorenjski slavček« veli del svoje izvanredne priljubljenosti — da je tekem enega leta doživel 24 vprizoritev, največji rekord naše opere — uživa gotovo ba za to, ker je komična opera. In ako se čuje glas po opereti, je gotovo prav, da ne najde odmeva glede brezvedne dunajske fabrika-ije zadnjih desetletij. Ako pa se dela velike in trajne muzikalne vrednosti, n. pr. Straussov »Nepotip« ali »Citaran baron« vprizirajo na velikih operah dunajskih in berlinskih, ako sem sam čul v Draždanih v dvorni operi Offenbachovega »Orfela pod zemljo«, zakaj bi se ta dela in Mellcherjeve »Dijak prosjak« in Planquettevi »Corneyvillski zvono-ji« ne sprejeli tudi v naš repertoar (ter kakor opisano, vrstili)? Saj slednjit je namenjena opera vsem slojem in v kolikor se to vjema z njenim namenom biti kulturni institut — naj tudi vsem slojem ustreza. Da bo de tudi finančni stran pri tem dobro uspevala, je brezdvomno. Severin.

— **Umetniška razstava Trstenjak** je imela razmeroma lep uspeh. Nad 800 obiskovalcev in, kar je za Maribor še večji čudež, 12 prodanih slik.

Rnjževnost.

— **Jadranski almanah za leto 1924.** Uredil Janko Kralj. Tiskalna Zadrzna tiskarna v Gorici. Na svetlo dala »Naša založba« v Trstu. Izšel je drugi letnik kulturnega zbornika. V prvem delu knjige so kratki, izčrpi pregledi slovenskih kulturnih organizacij v Primorju. V drugem delu knjige obravnava gospodarski strokovnjaki vprašanja primorskega narodnega gospodarstva. Sledeti razdelek je posvečen hrvatski Istri. Četrti del zbornika prinaša doneske k zgodovini primorskih krajev in umetniškega žitja v preteklosti. Vsečina Jadranskega almanaha je sledeča: Kolodar 1924. — Solčnemu domu. — Temelji in smotri narodnemu delu (Ivan Rejec). — Eno pesem homo peli. (Fr. Zgur). — Verske organizacije. (Dr. M. Brumat). — »Prosvetna zveza«. (Filip Terčelj). — »Prosveta«. (M. M.). — Glasbeno gibanje v letu 1923. (V. Vodopivec). — »Dijaska matice«. — Zveza slovenskega učitelstva. — Skrivnostna vsina. — Novela. (France Bevk). — Naše politično razmere in naš kmet. (Ing. J. Rustia). — Zadrzna zveza v Trstu. (Dr. Josin Anceletto). — Zadrzna zveza v Gorici. (D. Doktor). — Naše planine. (Dr. H. Tuma). — Matina kletva. (Istiska narodna). — Pazin. (Vlasimir Nazor). — Stari slovensko bogoslužje in Istri. (Božo Milanovič). Istra sedemdesetih godina. (Dr. Stojan Brajša). — Moščeniča. (Vladimir Nazor). — Dva tolmarska umetniška spomenika. (Venceslav Belč). — Solkan v srednjem veku. (Prof. Franc Kos). — Studentje. (Joža Lavrenčič). — Iz zgodovine upodabljaioč obrti na Goriškem. (Stanko Stanič). — Obratun 1923. Almanah ima dve umetniški prilogi goriškega akademiskega slikarja Vena Pilona in šest posnetkov tolmarskih umetniških spominov. Naslovno stran je risal Lojze Šnapanar. Jadranski almanah priča o gregorodnosti naše kulture; on je spomenik kulturne moči primorskih Slovanov. Toplo pinozamo ta pestri, živahni, izredno zanimivi zbornik, ki si je že lansko leto osvojil simpatije slovenskega občinstva. — Jadranski almanah 1924 — se naroča v vseh knjigarnah. — Cena Din 35.—.

Glasbeni vestnik.

— **Koncert baritonista dr. Riga** in Janka Ravna se vrši v četrtek dne 10. januarja v Filharmonični dvorani. Podoben spored na plakatih. Vstopnice v Matični knjigarni.

Turistika in sport.

DOMAČE NOGOMETNE TEKME.

— **Sušak.** 6. januarja. Rezultat tekme Gradjanski : Viktorija 2 : 0. Danes tekma Gradjanski : Orient.

INOZEMSKÉ NOGOMETNE TEKME.

— V Barceloni nogometna tekma med MTK : Barcelona 1 : 0. — V Curihu Slavija : Curih 4 : 3. — Slavija : Young Fellow 3 : 3.

— **Ljubljanski sportni klub.** Zimska sportna sekcija sklicuje na torek 8. t. m. točno ob 7. zvečer v Narodni kavarni seštanek vseh članov. Seja važna radi nedeljske klubove prvenstvene tekme.

— **Večerno drsanje na drsalšču SK Ilirije.** Na splošno željo drsalcev oseboto onih, ki so čez dan zaposleni, vpele Ilirija večerno drsanje dvakrat tedensko in sicer ob torkih in petkih. Drsalšču bo sveže očiščeno, po potrebi poškropljeno ter odprto od 8. do 10. ure. Dnevno drsanje bo tedaj od 8. ure zjutraj do pol 7. zvečer ter bo veljala ob delavnih enkratna vstopnina za celodnevno ob nedeljah in praznikih na enkratna vstopnina za vstop na drsalšču. Ob dnevih, ko ne bo izrecnega večernega drsanja, bo drsalšču odprto tudi čez pol 7. uro, po potrebi. Topla ogrevalnica je odprta ves čas, dokler se drsa ter vsakomu drsalcev dostopna.

— **Smuški tečaj v Kranjski gori** se bo vršil kakor je bilo napovedano od 6.—14. tm. Priglasilo se je dovolj udeležencev. Interesenti za tečaj, ki se bo niso prijavili JZSS, naj se odslej javijo, kar osebno pri voditelju tečaja g. R. Badurji v Kranjski gori. Sportniki, ki ne utegnejo ostati permanentno v tečaju, ampak le nekaj dni, se tečaju lahko pridružijo. Nestalni udeleženci tečaja ter domačini in lovci iz Kranjske gorske okolišce so prijavljene prosti. Udeleženci so se prijavili iz Ljubljane, Kranja, Beograda, Gorice in Celja, Jugosl. zm. sport envez, Ljubljana, trg. Gorec, Kredna banka.

Društvene vesti.

— **Trgovski ples.** Po dolgi letih se je v soboto 5. januarja vršil v Ljubljani v unisoni dvorani tradicionalni, nekoč zelo renomirani »Trgovski ples«. Priredila ga je naša trgovska matica, za slov. trgovino in obrt veleposlušno društvo »Merkur«. V elegantni dvorani se je zbral cvet ljubljanskega trgovskega, industrijskega in obrtniškega sveta. Svirala je vojaška godba pod vodstvom kapelnika dr. Cerina. Aranžma cele prireditve je bil v spretnih rokah odbora pod vodstvom aglinega predsednika g. Fabijantja. Udeležba je bila nad vse pričakovane številna, kljub mnogobrojnim prireditvam istega večera po drugih ljubljanskih dvoranih. Plesni program je bil spretno postavljen. Med odličniki smo zapazili pred. odvetniške zbornice g. dr. D. Majarona, pred. morskarske zbornice g. A. Hudovernika, gen. konzula avstrijske republike g. dr. Kohlrussa, zastopnika francoskega konzulata, predsednika in podpredsednika Trgovske zbornice g. Kneza in Ogrina, ravnatelja Narodne banke g. Gregorčiča, dvor. svetnika dr. Marna in dr. Tekom celega večera je vladala prečna živahnost, ki je trajala do zgodnje jutranje ure. — Želimo, da se z letošnjim »Trgovskim plesom« vzpostavi tradicionalna elita prireditelj ljubljanskega trgovstva in obrtništva in s tem pogloblja družabna skupnost tega našega gospodarsko najpomembnejšega stanu!

— **Jadranska Straža** v Ljubljani pripravila marljivo vse potrebno za svoj prvi ples, ki se vrši 12. tm. v Unioni. Cela prireditve se vrši v znamenju mornarice in bo vojaška godba svirala na veliki bojni ladji. Pripravljeni sta za ta večer dve lepi darili, ki jih dobijo kot nagrado 1.) dama, ki bo dobila od svojih prijateljev in čestilcev največ cvetlic — seveda pridejo v poštev le cvečke, ki se bodo v to svrhu dobile pri plesu, 2.) ona oseba ali skupina, ki bo s svojo originalno masko ali kostumom in dovornim nastopom največ pripomogla do zabave in smeha. Kakor čujemo vlada med občinstvom za to tekmo že veliko zanimanja, in bojimo se, da bomo morali število tozadevnih izkaznic omejiti, ker pridejo v poštev tudi še druge maske, ki se te tekme ne bodo udeležile. Z gori omenjeno tekmo bo dobila prireditelj značaj salijevga večera in obeta biti vsled tega ena najboljši zabavnih prireditelj letošnjega predpusta. Toaletta je poljubna, kar še posebej povdarjamo, da se prireditve lahko vsakdo udeleži. Glavni odbor Jadranske Straže.

— **Družbni ples v prid zgradbi sokolskega doma na Taboru**, ki so ga priredile dame kluba Primork v vseh prostorih Narodnega doma v soboto dne 5. januarja je uspel v gmotnem oziru prav povojljivo. Prireditvi je nekoliko škodovala istočasnost trgovskega plesa. Vendar se je v gornjih in spodnjih prostorih zbralo veliko število narodnega občinstva, ki se je ves večer prostodušno zabavalo deloma na plesiščih, deloma pri bogato založenih bifejih. Požrtvovalnim damam kluba Primork, kakor tudi odbornikom SK Primorja, ki so se velikodušno žrtvovali tako tekom predpriprave, kakor tudi ves večer za številnimi bijetnimi mizami, gre vsa pohvala in priznanje.

— **Podružnica združenja vojnih invalidov** v Ljubljani javlja, da se vrši ne redni občni zbor dne 13. jan. 1924 ob 9. dop. v salonu restavracije pri »Levcu«, Gospodarskega cesta.

Izpred sodišča.

— **Iz časov avstrijskega konfiditstva.** Posestnik Mihael Iskra v Hlebaeh je pravil svoječasno posestniku Resmanu v Zupazuži, da poseduje seznam bivših avstrijskih konfiditov, ki obsega 52 mož iz radovoljskega okraja in da so med njimi tudi posestnik Ivan Azman v Hrašah, takrat kandidat SKS in pa posestnika iz Lesc Al. Langus in Ivan Cvar. Ugotovilo se je pri obravnavi, da je vodil takratni orož. stražmojster v Radovolji res konfiscirano zaupnikov, ki so se zavezali, da bodo izvrševali v službo prodiranja italijanske armade na naše ozemlje razna sabotažna dela. Te zaupnike so večinoma počuli o tej nalogi, glede političnega nadzorstva prevladala pa so bile druge konfiditerske liste. Iskra je bil obsojen radi očitanja zaničljivih lastnosti na 14 dni zapora.

Pri vsiklici razpravi je ugotovljalo zastopnik Iskre, da prva sodba napačno pojmuje pojem konfiditstva in da je konfidit tudi oni, ki daje oblastem tajno zaupna poročila, kakršno vlogo je igral tudi Azman in tovariši. Senat na se ni mogel uveriti, da bi vseboval predložena lista imena res pravih konfiditov in je vzklic zavrnil in potrdil sodbo prvega sodnika. — Sledil je še en podoben slučaj. Dne 11. marca pr. l. je imel Ivan Azman kot kandidat SKS v Gosarjevi gostilni v Stari Loki političen shod. Na tem shodu je zaklical pos. sin Fr. Hafner Azmanu »avstrijski konfidit«. Hafner je bil obsojen na 1 teden zapora. Tudi to obsodbo je vzklicni senat potrdil.

Poizvedbe.

— **Izgubila se je od Sv. Jakoba mostu** po Coizovi cesti do Rimske ceste rumena torbica z denarjem. Pošten najditelj naj jo vrne na Upravo Slov. Naroda.

— **Zgubila se je** v nedeljo popoldne v kinu Matka torbica s srednjo vsoto denarja. Najditelja, ki je poznan, se naproša, da jo vrne proti nagradi v Florjanski ulici 21/I. pri Safran.

Darila.

— **Za Malgajev spomenik** v Guštanju je odbor prejel sledeče nadalnje zneske od g. nabiralcev: Ivanka Skerbec, Slovenj-gradec 618 Din, dr. Dušan Senčar, Prevalje 660 Din, Rudolf Pevec, Mozirje 30 Din, major ratne mornarice Miroslav Dobrovnik, Novi Sad 325 Din, Stanko Komac, Ptuj 71 Din. Prej 10.106.75 Din, sedaj 1704 Din. Skupaj 11.810.75 Din.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1924.

Klerikalci, mestni proračun in avtonomija.

Klerikalni časopisi se jezé, ker smo ugotovili, da je klerikalno - socialistična »večina« v mestnem obč. svetu tako »delavna« in »vnetá« za blagor ljubljanskega mesta, da ni mogla v predpisanim roku spraviti pod streho niti proračunskega provizorija, kamoli še redni občinski proračun. Da bi razbremenili svoje varovance, pravijo, da so tudi prejšnji napredni občinski sveti reševali občinski proračun šele po predpisanim roku, previdno pa zamolče dejstvo, da so ti napredni občinski sveti poprej skrbeli za proračunski provizorij, da torej o stanju »ex lex« takrat ne more biti govora. Črno-rdeči koaliciji pa se seveda ni zdelo potrebno, da bi dala obč. zastopu sprejeti vsaj proračunski provizorij, na eni strani zato, ker se smatra za vzvišeno nad vsemi zakonitimi predpisi, na drugi strani pa zategadelj, ker se je zavedala, da je konstelacija v obč. svetu danes taka, da bi obč. svet danes županu ne vtilaril niti proračunskega provizorija.

Kakor strela z jasnega, je v tem razpoloženju zadela klerosocialiste vladna rešitev pritožb obč. svet. Turka. Gospoda se je čutila že tako močno v sedlu, da je popolnoma izključevala vsako neugodno rešitev. Lahko si je potem misliti, kako konsternirana sta bila župan in njegov famozni »akcijski odbor« v Katoliški tiskarni, ko je vlada vročila županstvu svoj Silvestrov ukrep, ki vsebuje najodločnejšo obsodbo klerikalno-socialističnega gospodarstva na magistratu. Konsternacija je bila tako velika, da je sprva vzela sapo celo »Slovenec«. Šele včeraj je klerikalno glasilo nekoliko prišlo zopet do sape in priobčilo proti vladi dolgovozno filipiko, v kateri med drugim grozi, da se klerikalno - socialistična koalicijska ne bo pokorila ukrepom pokrajinske vlade in zaključuje svoja izvajanja s to-le napovedjo: »Zastopniki Zveze delovnega ljudstva ne bodo dopustili, da se tepta in ruši občinska avtonomija s takimi famoznimi odluki od strani vlade.«

S tem se tepta in ruši občinska avtonomija? Ali se klerikalna gospoda spominja, kako je teptala in rušila avtonomijo ljubljanskega mesta takrat, ko je bila absoluten gospodar Kranjske dežele? Od leta 1908, ko je dunajska vlada na pobudo klerikalne stranke razpustila občinski svet, da se maščuje nad Ljubljano zaradi septembarskih dogodkov, pa do leta 1914, in 1915, ni klerikalni deželni odbor odobril niti enega proračuna mestne občine ljubljanske samo zato, ker je bil njen občinski zastop v naprednih rokah. Klerikalci so takrat odkrito priznavali, da postopajo tako, ker hočejo s tem ukrotiti napredno Ljubljano in ji odvzeti vsako možnost za gospodarski razvoj. Ako je občinski zastop sklenil še tako umestno in pametno investicijo, kakor je bila n. pr. zgradba električne centralne na Ljubljani, bil je klerikalni deželni odbor tisti, ki je to preprečil ne iz stvarnih razlogov, marveč zgolj iz slepe strankarske strasti in mrznice.

Tako je bilo takrat, ko so vedrili in oblačili v deželi klerikalci. Tako so takrat davili in dušili Ljubljano, da se ni mogla razviti tako, kakor bi bilo želeli in kakor bi bilo potrebno. Sedaj pa isti klerikalci kričé, da se ruši in tepta mestna avtonomija, ker pokrajinska uprava noče trpeti, da bi se lahko miselno zapravil denar ljubljanskih davkoplačevalcev in se trosil v zgolj politično strankarske namene.

Sicer pa: Naj klerikalci le revoltirajo proti ukrepom pokrajinske vlade, nam je to prav, bo tem prej na magistratu konec njihovega gospodarstva, ki je za našo državo že itak javen škandal.

— Rojstni dan Nj. Vel. kraljice se praznuje dne 9. januarja t. l. s slovesno službo božjo, kateri prisostvujejo državna oblastva in uradi z vsem osebjem. V Ljubljani se vrši služba božja v stolnici Sv. Nikolaja ob 10, v pravoslavni kapeli ob 9, v evangelijski cerkvi pa tudi ob 10. Po deželi naj se služba božja vrši samo na sedežih garnizij, okrajnih glavarstev in okrajnih sodišč. Državni uradi in oblastva naj razobesijo na svojih poslopih državne zastave. Tudi zasebniki se pozivljajo, da okrasé svoje hiše z državnimi in narodnimi zastavami. Drugačnje praznovanje ni odredeno.

— Pravoslavni božič v Ljubljani. Kakor običajno, so tudi letos naši bratje pravoslavne vere na svečan način praznovali božič, ki je eden njihovih največjih cerkvenih praznikov. Včeraj ob 1. uri popoldne so se zbrali pred poslopjem Dravske divizije oficirji ljubljanske garnizije na konjih. Pridružil se jim je oddelek Sokolov na konjih in nekaj civilistov. Ob 13. je odšel sprevod z godbo na čelu in okrašenimi vozovi po Gradšču in Frljavčevi cesti proti tiolskemu rodu. Prvi so jezдили oficirji, pomešani s Sokoli, njim so sledili vojaki na konjih in vozovih v slavnostnem razpoloženju. Ob 15. se je ves sprevod z nalo-

ženimi »badnjaki«, okrašenimi z državnimi zastavicami, vračal v vojašnice, kjer se je vršila oficijelna proslava. Proslava božična večera je potekla kot prava narodna prireditev.

— **Otvoritev strokovne nadaljevalne šole gostilniške in kavarniške obrti.** Danes popoldne se je vršila v prostorih restavracije »Zvezda« slavnostna otvoritev nadaljevalne šole gostilniške in kavarniške obrti. Slavnostni otvoritvi so prisostvovali številni zastopniki državnih oblasti in trgovsko-obrtnih organizacij, med drugim g. dv. sv. dr. Marn in vladni svetn. Lubec, za oddelek min. za trgovino in obrt, magistratni nads. g. Govekar, dr. Spincič za fin. delega. cijo, tajnik Trgovske in obrtne zbornice g. dr. Pless, predsednik zveze obrtnih zadrug g. Franchetti, ravnatelj trgovske akademije g. dr. Böhm, višji kletarski nadzornik g. Gombač, predsednik za druge gostilničarje, krčmarjev itd. g. Kavčič ter večina ljubljanskih hotelirjev, kav. marjev in restavraterev. Solo je otvoril predsednik zadruge gostilničarjev g. Kavčič s kratkim slavnostnim nagovorom, v katerem je našteval dosežanja prizadevanja za predstojajočo strokovno šolo, omenjajoč tudi zaslug pok. župana dr. Tavčarja, namestnika Ivana Hribarja, dv. svet. dr. Marna, dr. Krisperja in drugih. Šola naj kot skromni poizkus posnema enake ustanove pri velikih narodih. Dv. svet. dr. Marn je nato v imenu vlade pozdravil otvoritev šole ter zlasti naglašal velike zaslug g. odbornikov gostilniške zadruge, povdarjajoč tudi njeno tujskopremetno važnost. V imenu Trgovske in obrtnice zbornice je otvoritev pozdravil g. dr. Pless. G. ravn. dr. Böhm je v izbranih besedah podučil prisotne učence o visokih nalogah njihovega poklica. Enako je govoril višji nadzornik g. Gombač kot učitelj nove šole, g. Franchetti, g. Gorazd, g. kavarnar Pogačnik. Predsednik je nato prečital pozdrav velikega župana dr. Sporna, v katerem želi šoli najlepše uspehe. G. Štravs se je v imenu organizacije zahvalil zadrugi gostilničarjev in njenim odbornikom, ki so z ustanovitvijo šole izvršili tudi za natar. karje in uslužbence hotelov in restavracij veliko delo. S tem je bila oficijelna otvoritev zaključena. Šole se bo udeležilo ca. 30 vajencev. K važnosti te nove šole se še povrnemo.

— **Smola klerikalnega veljaka.** »Odičen« član vladajoče koalicijske na ljubljanskem magistratu se je v soboto zvečer udeležil v Mestnem domu zabavnega večera, ki ga je priredilo Društvo magistratnih nižjih uslužbencev. Obisk je bil precej obilen, dasi je bilo prav tisti večer več drugih slavnostnih prireditev. Uposlušalo se je okolnosti pa se je »odličnjak« tem rajši udeležil te zabave — ne sicer v spremstvu svoje žene — temveč v družbi ljubljanske dame in njene z. moža. V ginitivni složenosti so se zabavali vsi trije. No, pozna ura, podjetno navdušenju in ples pa so končno privedli do tega, da se je med nekaterimi plesalci pričelo pritrjevanje in boksanje, ki bi sicer ne odgovarjalo povsem pravilom ameriških poklicnih boksarjev, ki pa je vendar silno dvignilo veljavo klerikalnega galana v očeh dične dame. Razvneti petelin se je končno dal na njeno prizadevanje preprosti in je — odnehal. Po tem intermezzu se je zabava nemoteno nadaljevala do ranih jutranjih ur. Seveda je morala posredovati tudi policija. Občinskega očeta so s težavo spravili domov.

— **Dolgo ni mogel do sape.** »Slovenec« je silno spekel odlok pokrajinske uprave v zadevi pritožbe obč. svetnika in g. Stareta proti nezakonitostim mestne uprave ljubljanske. Par dni kar ni mogel do sape, a v nedeljo se je tem bolj razkorajčil. Pred vsem hoče dati lekcije državi in upravi, ki bi morala po vzgledu občinskega sveta zvišati prejemke svojih uslužbencev, ki pa na nečuten način skuša posegati v obč. avtonomijo, in to v zadevah, v katerih je baje občinski svet odgovoren edino le svojim volilecem. Potem pa dolži prejšnje občinske svete, »da so spravili na mestni magistrat toliko navlake in žlahte narazličnejših pokolenj ter nekvalificiranih moči, da je bil sedanjí občinski svet primoran napraviti pri mestni upravi red na ta način, da je v posamnih oddelkih namestil nekaj novih kvalificiranih uradnikov, ki so bili v svrhu rednega poslovanja neobhodno potrebni in v izredno korist mestne občine. Kolikor besedi, toliko nesramnih laži! Ves svet ve, da je bilo ljubljansko mestno uradništvo do zadnjega časa elita, cvet uradništva in da mu je šele zadnja ljubka vzela dolgoletni dobri sloves. Za nekvalificirane napade na navlako in žlahto naj si pa prizadejati polščeco sami primernega zadoščanja.

— **Naši veliki nesebični dobrotniki** so po mnenju »Slovenca« poklicni gasilci, za katere se toplo zavzema, naštevajoč z municijozno natančnostjo vsak korak, ki so ga storili tekom lanskega leta. Kar so storili, so storili, ker je to bilo njihova dolžnost, saj so bili plačani za to. Smešno pa se čuje »Slovenca« trditve, da so opravili 49 požarov; to bi jih utegnilo spraviti državnemu pravdniku v roke, če bi bila

trditev dobesedno istinita. Končno še tole: Zakaj ne omenja »Slovenec« onih številnih voženj, ki si jih je privoščil ta in oni v vatu poklicnega gasilstva ponavadi v spremstvu nežnega spola in koliko je stalo popravilo pri nekem takem izletu močno pokvarjenega avta in kdo je poravnal ta račun? To so zadeve, ki bi jih radi vedeli davkoplačevalci ljubljanski.

— **Iz sodne službe.** Minister pravde je z razpisom z dne 31. decembra imenoval avskultanta Alfonza Cepudra in dr. Rudolfa Adamiča za sodnika za okrožje višjega deželnega sodišča ljubljanskega ter ju postavil za sodnika poedinca.

— **Spremembe v državni službi.** Imenovani so za kontraktualno poštarja pri neernarni pošti v Kostanjevcu Josip Kunaj, za kontraktualno poštarico pri neernarni pošti v Petrinjavu Franca Premužaj, za nekvalificirano pošto uslužbenko pri pošti Ksaverij v Savinski dolini Josipina Kresnik. Vpokojeni so: poštarica v Sarajevu Stefica Volf-Mikluš, poslovodja urada za odkup trbake v Ljubljani Jozo Dodig in oficijal monopolnega skladišča soli in tobaka v Osijeku Vjekoslav Rebec. Anton Cenglerli, carinski posrednik pri carinarnici v Ljubljani je prenehal poslovati.

— **Zahvala.** G. Leopold Kovač, član Kraljeve opere v Ljubljani, je na splošno želio v prijateljski družbi dovršeno zapel nekaj arii. V zahvalo so nato poslušalci nabrahi Din 310 za naše akademike. Vsem darovalcem, posebno pa g. Kovaču, se najsrečnejše zahvaljujemo. Obilni odbor »Orjune«.

— **Maksimalna tarifa za dimnikarski obrt.** Uradni list objavlja v svoji prvi letošnji številki maksimalni cenovnik za dimnikarski obrt, veljaven izza dne 15. decembra 1923. Mesta Ljubljana, Celje, Maribor in Ptuj spadajo glede dimnikarskih pristojbin v eno skupino, vsi ostali kraji v Sloveniji pa zopet v eno skupino.

— **Kolegijsni večer društva »Pravnik«.** V sredo 9. tm. ob osmih zvečer v restavraciji »Zvezda« Gg. člani se vabijo, da se sestanka mnogobrojno udeležé.

— **Izprememba imena uradnega lista.** Uradni list za Slovenijo se imenuje sedaj »Uradni list za ljubljansko in mariborsko oblast«, kar tudi znači pričetek likvidacije pokrajinske uprave.

— **Številni odvjetniki v Sloveniji.** Po najnovšem izkazu odvjetnikov sedaj v Sloveniji 188, to je za 6 več kakor pred enim letom. Z ozirom na njih sedeže jih je v Ljubljani 62, v Mariboru 30, v Celju 17, v Ptuju 11, v Murski Soboti 9, v Novem mestu 7, v Dolni Lendavi 5, v Kočevju 4, v Brežicah, Kamniku, Koničah, Krškem, pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, v Radovljici in Slovenski Bistrici po 3, v Kranju, Laškem, Ljutomeru, Ormožu, Slovenjgradcu in Smarju pri Jelšah sta po 2, v Češnjicah pri Moravčah, Črnomlju, Gornji Radgoni, Koziem, Litiji, Metliki, Rogatcu, Sevnici, Škofiji Luki in Šoštaniu pa po 1.

— **Poroka.** Poročil se je včeraj g. deželni sodni svetnik g. dr. Alojzij Gradnik, znani naš pesnik, z gđ. Potokarjevo, hčerko poštnega uradnega ravnatelja g. Potokarja. Bilo srečno!

— **Iz zdravniške službe.** Za okrožno zdravniško sta imenovana: dr. Simon Jagodica za zdravstveno okrožje Slovenske Bistrice, in dr. Stanko Pušenjak za zdravstveno okrožje Cerkljico.

— **Pesnik Santč nevarno bolan.** Po poročilu iz Mostarja je pesnik Šaša Santč že več dni v agoniji. Vsak trenutek pričakuje katastrofe.

— **Romanopisec Jirasek nevarno obolel.** Veliki češki pisatelj Jirasek je po poročilih listov nevarno obolel. Listi v Prazi so Jiraska zaprosili za božične pripetke, a jim je odgovoril, da mu je nemogoče pisati, ker je težko bolan.

— **Celjske vesti.** Kraljev in kraljičin božični dar za najodličnejšega učenca na državni realni gimnaziji v Celju je dobil sedmošolec Božidar Černei, sin okrajnega šolskega nadzornika g. Lud. Černeja v Celju. Ravnatelj Jeršnovič mu ga je izročil v navzočnosti učiteljskega zbora in součencev. — Gospodinja škola v Celju se letos radi pomanjkanja učnih moči ni mogla pravočasno otvoriti. Ministrstvo trgovine je sedaj imenovalo dve potrebni strokovni učiteljici, občina pa je preskrbela potrebne stvarne potrebščine in prostore, tako, da se bo pouk lahko v kratkem otvoril. — Popravila kapucinskega mostu so končana in je most, ki je bil že v zelo deolastnem stanju zopet dober. — Veselo življenje se je sedaj pričelo za naše športnike. Sedajni fini sneg je zelo pripraven za sankanje in smučanje. V nedeljo je bilo zelo živahno vrvenje na hribu sv. Jožefa. Bolj izurjeni smučarji pa si poiščejo boljši teren pri celjski koči pod Tovstom, kjer je izhodišče za smučarje.

— **Celje v temi.** V mestni elektrarni je v petek zvečer vsled preobteženja nenaenkrat pregorel eden izmed dveh glavnih transformatorjev. Mesto in okolica sta bila vsled tega v temi. Do sobote zvečer je bilo mogoče popraviti toliko, da se zopet oddajal tok za razsvetljavo. Mestni magistrat je izdal za prebivalstvo razglas, v katerem javlja, da bo elektrarna mogla vsled poškodbe oddajati tok skozi približno 14 dni samo za razsvetljavo in še to v zelo omejenem obsegu. Obratovanje z motorji pa je do preklica strogo zabranjeno. Razglas objavlja tudi omejitve glede razsvetljave ter poziva končno občinstvo naj se ravna po izdanih navodilih v lastnem, kakor tudi javnem interesu. Prestopki se bodo kaznovali s takojšnjo in trajno ukinitvijo električnega toka.

— **MARIBORSKE VESTI.** Premijera »Onstran življenja«. V soboto zvečer je Maribor na polju dramskih predstav doživel svoj doslej največji gledališki dogodek. Gospod Bratina je z drzno smelostjo in nepričakovanim uspehom spravil na oder slovenscem malo znano Hasencleverjevo ekspresionistično, pravzaprav mistično dramo »Onstran življenja«. Ko smo pred enim mesecem slišali govorico o tem poskusu, da se za kulisami pripravljajo nekaj izrednega, nismo mogli verjeti, da je to čisto resno misljeno. Ne radi težke tehnike v tej predstavi sami — saj vemo, da imamo v osebi g. Bratina in g. Bukšekove dvoje tudi še za težje vloge v tistih moči — namreč dvomili smo bolj glede tehnike v režiji sami. No, premijera je splošno zadovoljila. Nekaj pa moramo grajati. Sredi najbolj napetih scen, ko se je tudi gledalec uživel v poves ločitve organskega življenja tu — in zgolj dišnega življenja onstran, so mladi gospodiči v dijaškem parterju zbijali svoje šale ter motili predstavo. Hasenclever zahteva od gledalca, da dobro pozna njegovo delo preje »erno na belem, kakor ga vidi na odru, sicer ostane marsikateri prizor skoro nerazumljiv. Pa tudi še pod tem pogojem treba dobro poznati tudi režijsko tehniko — torej treba predstavo večkrat tudi videti. Tudi človek, ki sicer ni prijatelj spiritizma, sploh ne mistike, najde v tej drami marsikaj, kar ga proti volji sili razmisljati o »onstranskem življenju«. V celi drami nastopata samo dve živi osebi: glavni junak, usoda obih živih, je še kot živ v prvem prizoru neviden (se nahaja v rudiokopi, ki ga je uničila eksplozija), pozneje nastopa kot duh, v kočljivih prizorih nove ljubezni njegove vdove do njegovega prijatelja, nastopa mrtvec tudi kot strah. Kot rečeno, za to vlogo bi ne mogli — vsaj ne v Mariboru — niti boljših predstavitev kot sta g. Bukšekova in g. Bratina. Osebito pa velja to za g. Bukškovo. Marsikateri prizor ho treba v repitah skrajšati, nekatere morda sploh črtati, gotovo na to prve scene (prazen oder, le zvoki oddaljene godbe) predolge. Predstava je trajala skoro do polnoči, to je vsakega preveč. — **Hud mraz.** V nedeljo je nastopil neprijeten vran h. d. mraz — zjutraj 23 pod ničlo, še ob 9. 14, popoldne še — 8. Topot se je izvršil nenavaden prevrat. Petek je kazal (tudi ne pričakovano) prevrat na toplejšno vreme, tako da je zvečer iz snega nastal topel dež. A v noči na soboto se je ozažje nenadoma ohladilo do 8° mraza, v soboto jasno, mrlo, zvečer nenadoma meglja in že ob 23. 12° C mraza pri komaj 5 cm debeli snežni plasti. Tudi barometer je to pot delal čudeže. Dvignil se je visoko na 740, a zračni tlak je bil tako nizek, da je tlačil dim k tlom, namesto v višino. — **Ogenj na Košku.** Ogenj, o katerem smo v petek poročali, je bil krajevno pravilno izraženo, na Košku, in sicer v vinjariji Ele Daksove. Gašenje je bilo zelo ovirano radi pomanjkanja vode, katero je avtomobilska črpa iz malega studenca, ki pa je bil kmalu izčrpan tako, da so se gasilci morali omejiti na gašenje s snegom in z vodo, ki se je morala od daleč donosati. Tako ni bilo mogoče rešiti poslopja, pač pa se je vsaj deloma rešil inventar in živina. Vendar trpi vinjara veliko škodo, ker mu je zgorela skoro vsa obleka. Vzrok ognja, ki se je prepozno opazil, je še neznan. Mariborska požarna bramba se je to pot izkazala res požrtvovalno. — **Pravoslavni Božič** se je v Mariboru slovesno praznoval v nedeljo. Kljub občutnemu mrazu je tudi letos čakala velika množica na cestah, koder je šla iz podoficijske šole, oziroma vojne realko vojaška povorka badnjaka k proslavi v meljsko vojašnico. Povorko se je udeležil tudi jezdní odsek Sokola.

— **Smrtina kosa.** Umrli je v nedeljo zjutraj g. Rudolf Peterlin, posestnik na Trnovskem pristanu št. 30. Pogreb bo v torek ob 4. popoldne, N. v. m. p.

— **V bolnici** je umrl vpokojeni invalid južne železnice in širok znani izdelovatelj harmonik g. Viktor Kušar iz Sela pri Ljubljani. N. v. m. p. — Včeraj je umrla ga. Jevdiga Rancinger roj. Malnerič, soproga g. Ignacija Rancingerja, revidenta državnih železnic. Pokojnica je bila dobra narodnjakinja, ki je živela splošno simpatije. Pogreb bo v torek 8. tm. ob ½ 15. na pokopališče k Sv. Križu. Blag ji spomin!

— **Mesto tržnega nadzornika.** Razpisano je mesto tržnega nadzornika (drugačja živinodravnikarja) v Mariboru. Tozadnje opremljene prošnje z navedbo službenih zahtevkov je predložiti do 20. tm. Stanovanje naturalno.

— **Novo mesto.** S kraljevim ukazom z dne 29. decembra 1923 je proglašena vas Ralja v kosmajskem okraju na željo tamkajšnjih prebivalcev za mesto.

— **Pomanjkanje bogoslovcev na Češkoslovaškem.** Praški listi ugotavljajo dejstvo, da se je v preteklem letu najmanj dijakov vpisalo na bogoslovje. Na praško bogoslovno fakulteto so se vpisali samo 4 dijaki in v ostali Češki 7 bogoslovcev, na Moravskem pa 26. Vsi letniki bogoslovstva je bilo v Prazi 16 in v ostalih krajih Češkoslovaške skupaj 118. Nemških bogoslovcev v Češkoslovaški je 120, tako da znaša celokupno število bogoslovcev v Češkoslovaški republiki 238. Češkoslovaška republika je edina, ki trpi na pomanjkanju duhovnikov. Že sedaj so nekatere župnije brez svečnikov. Kot razlog temu pojavu navajajo bolajzen diakov pred akcijo ločitve cerkve od države in v tem da je med češkoslovaškim narodom gibanje za izstop iz rimske cerkve. Dijaki vsled tega računajo da bi nekera delo lahko kot bogoslovci oz. duhovniki postali brez kruha.

Bestija v ženi

— **Naši čitatelji** z zanimanjem sledé razvoju detektivskega romana, ki izhaja sedaj v podlistku »Slovenskega Naroda«. Nič manj interesantno delo istega pisatelja Sveta Elvestada ima na današnjem sporedu KINO TIVOLI imena naslov »Grehi mlade žene« ter igra v njej glavni vlogi Gina Relly in Erik Kaiser Titz. — Drugi teden dospe epohalni film »Bestija v ženi«.

Najnovejša poročila.

VAZNOST ZBLIZANJA MED NEMCIJO IN RUSIJO.

Nemški napori proti vzpostavitvi francosko - ruskega sporazuma.

— Stuttgart, 7. jan. (Izv.) Državni minister za narodno branbo dr. von Gessler je imel včeraj na zborovanju demokratske stranke za Württemberško senzacionalen političen govor, naglašujoč med ostalim s posebnim povdarkom da je nemško delavstvo v sedanjem momentu povsem disorientirano, vsled česar je izrabljalo razni reakcijski krogi.

Dalje je dr. von Gessler izjavil: Leta 1924, ne bo nikako leto ljavnega reda in miru, bo leto težkih borb.

Francija bo vporabila vsa sredstva, da prisli, Rusij v to, da sklene z njo slično zvezo kot s Češkoslovaško ter tako postavi Nemčijo med dva ognja.

V nadaljnjem govoru je dr. von Gessler apeliral na voditelje sovjetske Rusije, da pretrgajo vse niti s Francijo in da se Rusija povsem nasloni in približa Nemčiji, ne pa Franciji.

POLITIČNI PROBLEM MALE ANTANTE.

— Praga, 7. januarja (Izv.) »Prager Presse« opozarja češkoslovaško javnost, da nikakor ne sme pričakovati od konference držav Male antante kakih političnih senzacij. Predmet razpravam, ki so na dnevnem redu konference, tvorijo v glavnem madžarsko posolilo, drugič vprašanje priznanja sovjetske Rusije in manifestacije solidarnosti Male antante za lojalno izvedbo mirovni pogodbe.

POVODEN. V PARIZU.

— Pariz, 7. jan. (Izv.) Povoden je včeraj dosegla vrhunec. Seine je narasla do najvišje točke. Danes je začela voda padati.

STROGA ZIMA.

— Kopenhagen, 6. jan. (Izv.) V sled hude zime sta zamrznila Veliki in Mali Kattegat. Ledolomilci so morali lomiti led, da so omogočili plovo med Danske in Norveško.

Borzna poročila.

Zagrebska borza zaradi praveslavni praznikov ne posluje.

V prostem prometu notirajo: Curih 15.65—15.7, Pariz 4.45, London 385.75, Dunaj 0.12650—0.1270, Praga 260.75—261, Trst 385.25, Newyork 89.50—89.75.

INOZEMSKA BORZA.

— Curih, 7. jan. (Izv.) Današnja predborza: Beograd: 6.50, Berlin 1.30, Amsterdam 216.80, Newyork 574, London 24.68, Pariz 28.25, Milan 24.70, Praga 16.65, Budimpešta —, Bukarešta 2.92, Solija 4.10, Dunaj 0.0807.

— Trst, 7. jan. Predborza: Beograd 26.075—26.125, Dunaj 0.0326—0.0328, Praga 67.70—67.90, Pariz 114.25—114.75, London 99.95—100.05, Newyork 23.15—23.25, Curih 404—406.

Depisi.

— Z Mošenj na Gorenjskem nam pišejo: Oče Silvester po domače Broščar, obč. odbornik in glavni klerikalni agitator, je praznoval god. — Na predvečer so mu priredili dični fantični Orlič dvajset po številu podoknic. Trobente so donele, puške, pištole in možnarji so pokali in ropotali so sodovi. Broščar je po končani podoknici pozval družbo v hišo in jo pogostil s poticami in sadijcem, ki je prav divje razdražljivo vplival na goste. Ko so se vračali proti domu so tulili in rjuli prav po živinsko. Vzklicali so neprestano: »Auf biks, pork. m. — pork. k. in še mnogo sličnih orlovskih cvetk. Nasproti tej dični družbi so šli trile domačini in eden je sklenil družbo pozvati, da se dostojno obnaša. Predno ji je pomrl, se je že Orlič zaletel v njega. Pomirjevalec je bil prisiljen pričeti z sijo. Zamahnil je dvakrat z roko in vsi razun treh, ki so se zibajočih korakov odkurili so ležali na tleh. To vse pa bi bilo ostalo tiho in znala bi bila samo noč, da niso Orlič drugi dan sami pripovedovali, kako so padali in da ni bilo na bojem polju ostankov bitke in sicer klobuk, umetno zobjevje in nož, bojno oronje Orličev. Govorica se je raznesla in prišla do ušes pravice, kjer se bodo ti dični mladenčji morali zagovarjati radi nedostojnega vedenja in streljanja z možnarji. Tudi si se baje eden spahnil roko. Značilno za moralno naših klerikalcev pa je tudi to, da celo našega občje priljubljenega župnika preganjajo in sicer radi tega, ker se ne mara vmešavati in za njih agitirati. Ko je bila lanske leto pri nas birma, so šli trije vaški prvaki k školu in zahtevali drugega gospoda, klerikalnega petelina, da bi jih podpiral v gojenju klerikalizma in surovosti.

— Kino »IDEAL« predvaja od 7. do včetrš 9. januarja veliko kriminalno socialno dramo v 5 dejanjih »Pirati Lepotice« (»Boj proti trgovini deklet«). Ker je ta film po svojih pustolovnih izvajanjih in vsebini nadvse zanimiv, posebno pa mladim dekletom v svarilo proti brezvestnim zapeljivcem, se vsakomur priporoča, da siga ogleda. Glavno vlogo izrta občinstvu priljubljena igralka Heinrich Peer in Grete Holm. — Kar Vi potrebujete, to je Elzabiti. To pravo domače sredstvo, katero preže naše bolečine! Poizkusna pošiljka Dn. 27. Lekarnar Eng. Feller, Stubica Donja, Litzarg št. 238, Hrvatska.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLOMSFK
Odgovorni urednik
VALENTIN KOPITAR.

Gospodarstvo.

Fuzija treh zagrebških bank

Centralna banka za trgovino, obrt in industrijo, d. d. Zagreb.

V Zagrebu so se v soboto vršile glavne skupščine Banke za trgovino, obrt in industrijo, d. d. Zagreb, Centralne banke d. d. Zagreb ter Centralne eskomptne in menjalne banke d. d. Zagreb, na katerih je bila sklenjena fuzija vseh treh zavodov.

Centralna banka Zagreb in Centralna eskomptna in menjalna banka Zagreb sta prenehali z 31. dec. 1923 poslovati. Vso njihovo aktivno in pasivo je prevzela s 1. t. m. Banka za trgovino, obrt in industrijo Zagreb. Delniška glavica se poviša od 26 na 125 milijonov dinarjev. Vsota 55 milijonov dinarjev se porabi za prevzetje izmenjav delnic Centralne banke, Centralne eskomptne in menjalne banke. Glede emisije ostalih 45 milijonov se prepušča odločitvi ravateljstvu. Ta emisija se izvede v najkrajšem času. Tudi se spremeni pravila.

Nova banka se imenuje »Centralna banka za trgovino, obrt in industrijo, d. d. Zagreb«. V novo ravateljstvo je bil izvoljen za predsednika Milivoj Crnadač, za podpredsednika dr. Stanko Šverljuga in S. D. Aleksander. V izvršilni odbor pa je izvoljena tašle gospoda: Rudolf Blis, Paul Engel, Heinrich Einhorn, Ernst Grünwald, Dragutin Hemmer, Leo Kronfeld, dr. Felix Schick in Ivo Schwarz.

Trgovinska politična bilanca srednje in vzhodne Evrope v lanskem letu.

Trgovinske pogodbe so simptom miru in mirnega gospodarskega sodelovanja med narodi. Zato je bilanca pogodbeno-političnega delovanja zanimiva in osbitno zanimiva v srednji in vzhodni Evropi, kjer so nastale po svetovni vojni tako temeljite politične spremembe. Ker je število trgovinskih pogodb te ali one države nekako merilo za njeno gospodarsko politiko, splošno pa ilustrira situacijo obnove normalnih mednarodnih stikov, je važen statistični pregled do konca minuloga leta sklenjenih pogodb.

Češkoslovaška, ki si je od postanka prizadeva, da si pribori pot do svetovnega gospodarskega koncerta, lahko mirno zre na svojo trgovinsko-politično bilanco, ki izkazuje v lanskem letu 8 novih trgovinskih pogodb: z Grško, Nizozemsko, Litovsko, Angleško, Francijo, Norveško in Severno Ameriko. Vseh pogodb je dosedaj sklenila CSR 25 in sicer z 20 državami; vštete niso samo kompenzacijske pogodbe. Jugoslavija, ki ima to prednost, da je v lanskem letu 13 srbskih predvojnih pogodb, je sklenila 1919-1922 leta trgovinske pogodbe s CSR, Avstrijo, Nemčijo in Poljsko ta-

ko, da ima sedaj skupno 17 trgovinskih pogodb. Romunija je svoje predvojne pogodbe odpovedala in sklenila 1. 1923 trgovinske pogodbe s Švico, Španjo, Dansko in Angleško. Poleg tega je podpisala lausannsko pogodbo s Turčijo. Od vseh 12 romunskih trgovinskih pogodb je bilo sklenjenih 9 potom medsebojnih not. Madžarska je sklenila lansko leto samo eno trgovinsko pogodbo (z Latvijo). Vseh pogodb ima 7 in sicer z Nemčijo, Avstrijo, Estono, Švico in Bolgarijo (zadnji dve po medsebojnih notah). Nemčija ima vsega skupaj 30 trgovinskih pogodb, od teh je 12 predvojnih L 1923 so bile sklenjene pogodbe z Estono in Severno Ameriko ter takozvana in modus vivendi s Španjo in Portugalsko. Poljska je sklenila lansko leto 3 trgovinske pogodbe: s Turčijo, Finsko in Angleško, tako, da ima skupno 11 trgovinskih pogodb. Tudi v Avstriji je preteklo leto pokazalo v trgovinsko-političnem delovanju velik napredek. Avstrija je sklenila dve veliki tarifni pogodbi z Italijo in Francijo, obnovila predvojno pogodbo z Dansko in Nizozemsko, sklenila modus vivendi s Portugalsko in Belgijo in stopila v stike z Japonsko. Skupno ima avstrijska republika dosedaj 18 trgovinskih pogodb, kar je dokaz njene znatne trgovsko-politične aktivnosti.

Rusija je sklenila leta 1923 pogodbo z Dansko, Poljsko, Afganistanom, Perzijo, Turčijo, Mongolijo, Angleško, Kanado, Norveško, Avstrijo, Italijo, Nemčijo, CSR, Dansko in tranzitno pogodbo s Finsko. Estonška izkazuje v lanskem letu 4 trgovinske pogodbe. Skupno jih ima 8. Finska je sklenila lansko leto 6 trgovinskih pogodb, tako, da ima sedaj poleg tranzitne z Rusijo 9. Litovska je sklenila lani trgovinsko pogodbo s CSR, Dansko in Islandijo, predlansko leto pa s Švico in Angleško. Latvija je sklenila lani trgovinsko pogodbo z Angleško in Estono, poleg tega pa ima še pogodbo z Nemčijo in CSR iz l. 1922.

Albanija ni sklenila do sedaj še nobene pogodbe. Z Italijo se šele pogaja. Tudi Bolgarija ne izkazuje v lanskem letu nobene nove pogodbe. Po gospodarski zvezi s CSR iz l. 1920 ima dosedaj skupno 7 sklenjenih pogodb. Vse njene predvojne pogodbe so razveljavljene. Grška je sklenila l. 1923 pogodbo s CSR in modus vivendi s Francijo. Poleg pogodb z Abesinijo ima še 14 predvojnih pogodb, od teh je najstarejša iz l. 1827 s Severno Ameriko. Za Turčijo pomeni leto 1923 lausannsko mirno pogodbo in novo moderno upravo trgovsko-političnih stikov z zavezniki.

velesilami, obsežemo v trgovinski pogodbi s temi velesilami z dne 24. julija 1923. Poleg tega je sklenila v preteklem letu trgovinsko pogodbo s Poljsko in Severno Ameriko.

Ze ta suha dejstva in statistični podatki zadostujejo za pravilno oceno trgovinske politične situacije v srednji in vzhodni Evropi. Iz krvavega plesa in usodnega sovraštva prihajajo posamni narodi k spoznanju, da so edino normalni medsebojni stiki na vseh poljih družabnega življenja, zlasti pa pravilni obtok življenjskih potrebščin ona pot, ki vodi h končnemu cilju — obnovi izmrcene in izčrpane Evrope. Čim prej bodo iz mednarodnega življenja izginila vsa nepotrebna nasprotja, tem bolj se bomo približali rešitvi današnje krize na vseh poljih javnega življenja.

Protest proti davkom. Prejeli smo: Društvo hišnih in zemljiških posestnikov za mesto Ormož in okolico je na svojem shodu dne 30. decembra 1923 sklenilo naprositi vse slovenske poslance, da razne take in nova davčna bremena, ki so bila uvedena brez vednosti slovenskega ljudstva, natanko prestudirajo ter jih skušajo z intervencijo na merodajnih mestih odpraviti ali vsaj omiliti. Navzdno zborovalci protestirajo proti brezglavemu obdavčenju in obremenitvi vseh davkoplačevalcev vobče. Ze danes ležijo pod pezo neznesnih davčnih bremen in sedaj so jim naprta z uvedbo novih taks in povišanih davkov še nova bremena, ne da bi se dala njim pravočasno prilika, da proti temu protestirajo. Poslanci se prosijo, da potom časopisja ali na drug primeren način poljajno, kako so pri novih obremenitvah zastopali slovenske volilce oziroma kje tiči krivda pri teh novih obremenitvah.

Julijska krajina.

Novice. V Trstu je pričel izhajati nov slovenski list »Novice«, ki bo stremil poleg dnevnika »Edinosti« po tem, da se zedinijo pri političnem udejstvovanju v enotno vrsto vse duševne in gmojne sile Slovenov, priključeni Italiji, ne glede na njihovo svetovno naziranje ali politično prepričanje, ker vidi le v združitvi in edinstvu vseh naših sil jamstvo uspešne obrambe koristi našega plemena na političnem, gospodarskem in kulturnem polju. List je tednik. Naslov lista je: »Novice«, Trieste, Via Torre bianca 21-IV.

V Opatiji se je poročil gosp. dr. Vinco Rapotec, odvetnik, z gospodično Marijo Raičič, hčerko ravnatelja tamkajšnje hrvatske ljudske šole. Poroka se je vršila

v cerkvi sv. Jakoba. Pri tej priliki se je znova proslavil »Slovenec« župnik Brumen, ki je sredi cerkve pozval orožnika, da naj izprazni kor, ker so tam zbrane prijatelje neveste hotele k poroki zapeti hrvatsko »Zdravo Marijo«. Orožnik ga je zavrnil, da naj sam ukaže, kar hoče, ker v cerkvi je on gospodar. Nato je župnik Brumen prepovedal hrvatsko petje. Ljudstvo prihaja v cerkev sedaj takrat, kadar se ne vrši služba božja.

V Trstu je umrla 6. tm. gospa Elvira Mahne, mati ugledne in spoštovane tržaške obitelji, tašča g. vladnega svetnika Vodopivca in prokurista Jadranske banke g. Alfreda Smoleta. Naše iskreno sožalje!

Resolucije, sprejete na obnem zboru »Edinosti«, označajo sedanjí položaj Jugoslovenov v Italiji za poguben, ugotavljajo, da se zasluđu cilj odprave slovenskega elementa, ki se tudi gospodarsko uničuje, protestirajo proti zatalni politiki in rotio merodajne činitele, da na v korist Julijske Kraíne opuste dosedanjí Slovenom nasprotno politiko in osredotočijo svojo moč v svrhu povzdiže dežele na ono stopnjo kulture, katera jej gre. Posebna resolucija zahteva skupno politično organizacijo vseh Jugoslovenov v Italiji.

Tudi slovenske srednje šole odpravljene. Uradni list prinaša odlok, ki določa, da se bo v drugorodnih srednjih šolah in učiteljskih vršil pouk od šolskega leta 1927-28 dalje v italijanskem jeziku. K temu pouku se bo prehajalo postopno, začenši s prvim razredom nižjega tečaja.

Razna stviri.

Tat v zaboju. Nemška policija je aretirala zelo nevarnega železniškega tatut, ki je napravil železniški upravi v zadnjem času ogromno škodo. Imenuje se Ernest Vegener. Ta mož se je dal zapreti v velik zaboju, kateri se je potem odposlal po železnici v ta ali oni večji kraj. Notranjost ogromnega zaboja je bila urejena zelo udobno, tako da je Vegener sedel komodno v njem, pa če so postavili zaboju v vagona na to ali ono stran. Kadar je bilo vse tih in mirno, je odprl zaboju in je izvrševal tatvine iz drugih zabojev. Zamenjal je tudi spremljevalne napise na zabojih tako, da jih je mogel potem dobiti v svoje roke na raznih določenih postajah. Živel je v Berlinu zelo elegantno in trošil je velike svote. Sedniti so mu prišli na sled. Škoda znaša mnogo milijonov zlatih mark.

Kanibal. Kakor poroča »Chicago Tribune« se je vrnil pred kratkim kapitan Frank Hurley z znanstvenega potovanja iz Avstralije in pripoveduje v članku »Moji doživljaji o interesantnih podrobnostih kanibalske rase, ki jo je zasledil na otoku Gvineji. Poteze obrazov teh ljudi so zelo podobni obrazom semitske rase; samo barva vleče na rdečkasto, kot pri Indijancih. Pred njegovim prihodom niso poznali ti divjaki nobene kovine in so si kuhali svojo primitivno hrano v lončenih posodah. Ko je prišel kapitan Hurley s svojimi spremljevalci v njihovo bližino, so ga napadli z zastrupljenimi puščicami; toda ko so videli, da ne prihaja s sovražnimi nameni in da jim prinaša boljše orodje in druge potrebščine so postali bolj zaupljivi. Njihove šege in navade so nenavadno krvoločne. Najbolj slaven in najbolj spoštovan je oni mož, pred čigar vhomom v kočjo je nakopičen največ človeških lobanj. Ujetnike zapirajo v ičo in jim polomijo kosti na rokah in nogah, da ne morejo učeči. Naslednjega dne skuhajo svoje žrtve v omaki kosovih orehov in jih z največjo slatio pozujijejo.

Ponedeljek 7. jan. Torek 8. jan. Sreda 9. jan.

Največji historični monumentalni prekrasni film

„Padec Babilona“

v glavni ulogi

CONSTANCE TALMAGDE

Dekoracije izredno mojstrsko dovršene v slogu starodavnega Babilona. Krasne scene! Naravni posnetki!

Sodeluje

50 tisoč oseb!

Kino „Ljubljanski dvor“

Prager Presse za Jugoslavijo.

Ta najbolj informiran in najbolj razširjen dnevnik v Češkoslovaški republiki in v tujini stane za kraljevino SHS (radi znižanja poštne tarife) samo Din 40—mesečno.

Najboljše trgovske in obrtniške informacije i. t. d. držav Male Antante.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec, da je naša dobra in blaga, nepozabna soproga, mamica, sestra, svakinja in teta, gospa

Jadviga Ranzinger
roj. Malnerič

v nedeljo, dne 6. januarja 1924 ob pol 6-ih zjutraj po dolgi in mukepolni bolezni, večkrat prevedena s sv. zakramenti, v 30. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb se vrši v torek, dne 8. t. m. ob pol treh popoldne iz hiše žalosti v Ilirski ulici štev. 25, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 6. januarja 1924.

Ignacij Ranzinger, revident drž. žel., soprogr. — Vikica, hčerka, ter vsi ostali sorodniki.

Pisalni stroji, potrebščine

mehanična delavnica (poravnjalnica)

L. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica 6-I.

Klavirska delavnica

R. WARBIEK, Ljubljana, Hlišerjeva ulica 5.

Popravilam in uglašujem klavirje in harmonije strokovno in ceno.

Pozor!

Plačujem le edino jaz po najvišjih cenah stare obleke, čevlje, pohištvo itd. Dopisnica zadostuje. Pridem tudi na dom.

Drugi Martin, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29

Kupujemo

po najvišjih cenah

kožuhovino lisic, dihurjev, jazbecov itd.

American d. o. z., Ljubljana, Beethovnova ul. 10

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Plačuje se vnaprej.

Kurir

Prah od premoaga

Službe

Vrtnarja

Korespondentinfo

Mesto gospodnje

Dva vajenca za krojaško obrt

Pes volčje pasme

Gramofon,

Svetla oprava

Dva plešina stroja

Večja soba

Hiša

Večje posestvo

Ne remičnine

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

MALI OGLASI

Cena malih oglasov vsaka beseda 30 para. — Najmanjše pa Din 5—

Natakar

Mala rodbina

Službe

Vrtnarja

Korespondentinfo

Mesto gospodnje

Dva vajenca za krojaško obrt

Pes volčje pasme

Gramofon,

Svetla oprava

Dva plešina stroja

Večja soba

Hiša

Večje posestvo

Ne remičnine

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Dva konja,

Iščem stanovanje

Stanovanja

Dva dijaka

Meblovana soba

Prodaj

Dva plešina stroja

Svetla oprava

Dva plešina stroja

Večja soba

Hiša

Večje posestvo

Ne remičnine

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Iščem stanovanje

Stanovanja

Dva dijaka

Meblovana soba

Prodaj

Dva plešina stroja

Svetla oprava

Dva plešina stroja

Večja soba

Hiša

Večje posestvo

Ne remičnine

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Razno

Klavirje,

Simon Klimanek,

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša

Večje posestvo

Hiša